

FI-tillsyn

Värdepappersbolagens rapportering av kapitalkrav – fasta omkostnader

---

Nr 10

23 januari 2019

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	3
VAD HAR FI UNDERSÖKT?	4
BOLAGEN ANVÄNDER METODEN OLIKA	5
Så tillämpar bolagen metoden	5
Periodisk rapportering av kapitalkrav baserat på fasta omkostnader och riskvägt exponeringsbelopp (REA)	6
SÅ SKA METODEN ANVÄNDAS	8
Definitioner	8
När ska 35 procent av arvoden för anknutna ombud återföras till beräkningen?	9
Vad gäller för andra modeller för anknutna ombud?	9
BILAGA 1: BERÄKNING AV GODTAGBART KAPITAL MOTSVARANDE MINST EN FJÄRDEDEL AV DET FÖREGÅENDE ÅRETS FASTA OMKOSTNADER	10
BILAGA 2: VANLIGT FÖREKOMMANDE FEL I DEN PERIODISKA INRAPPORTERINGEN	12
Vanligt förekommande fel vid tillämpning av beräkningsmetoden baserad på fasta omkostnader	12
Vanligt förekommande fel vid periodisk inrapportering av kapitalkrav baserat på fasta omkostnader och riskvägt exponeringsbelopp (REA)	12

Sammanfattning

Värdepappersbolag kan använda olika metoder för att beräkna sitt kapitalkrav. FI har granskat hur bolagen använder den beräkningsmetod som baseras på fasta omkostnader och har identifierat flera brister i bolagens kapitalkravsrapportering till myndigheten.

Undersökningen omfattade 35 värdepappersbolag. FI har granskat hur dessa bolag använder den metod¹ som är baserad på fasta omkostnader när de beräknar sina kapitalkrav och hur dessa krav rapporterats till FI i den periodiska rapporteringen². FI har även granskat bolagens interna styrning och kontroll av denna rapportering.

Undersökningen visar att majoriteteten av bolagen använder metoden som är baserad på fasta omkostnader, men att de gör olika tolkningar av hur den ska användas. En tredjedel av de inskickade periodiska rapporterna till FI innehåller felaktigheter. Samtidigt uppger bolagen i en självskattning att de har en god intern styrning och kontroll vid inrapporteringen. Den höga felfrekvensen får dock FI att ifrågasätta effektiviteten i den interna styrningen och kontrollen av inrapporteringen.

Mot bakgrund av de iakttagna bristerna vill FI med denna rapport klargöra för bolagen hur de ska tolka och använda beräkningsmetoden baserad på fasta omkostnader. Klargörandet riktar sig också till värdepappersbolag som använder sig av anknutna ombud, eftersom den verksamhet som bedrivs av anknutna ombud utsätter bolagen för risker på samma sätt som den verksamhet bolagen själva bedriver.

Det är av central betydelse att de uppgifter som värdepappersbolagen rapporterar till FI är korrekta så att myndigheten kan säkerställa att bolagen uppfyller de kapitalkrav som ställs i tillsynsförordningen³. Med tanke på att det funnits vissa oklarheter kring hur regelverket ska tolkas är de brister som FI iakttagit i bolagens rapportering inte så allvarliga att det finns skäl att ingripa mot enskilda bolag. Dessa oklarheter vill FI undanröja med denna rapport. FI förväntar sig nu att bolagen tar till sig dessa klargöranden och förbättrar kvaliteten på sin inrapportering till FI.

---

1 Artikel 34b i kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/488 av den 4 september 2014 om ändring av delegerad förordning (EU) nr 241/2014 vad gäller kapitalbaskrav för företag baserade på fasta omkostnader.

2 Blankett F841 Kapitalbaskrav m.m.

3 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.

Vad har FI undersökt?

FI har undersökt hur 35 värdepappersbolag tillämpat den beräkningsmetod som bolagen ska använda för att beräkna kapitalkrav baserat på fasta omkostnader samt granskat hur dessa krav periodiskt rapporterats till FI.

Det finns olika metoder för att beräkna kapitalkrav för värdepappersbolag. FI har valt att granska den beräkningsmetod som är baserad på fasta omkostnader. FI har nämligen sett – i granskningar av bolagens periodiska kapitalbaskravrapporter, i auktorisationer och ägarprövningar – att metoden tolkats och använts på ett felaktigt sätt eller inte tillämpats alls.

Minimikapitalkraven i tillsynsförordningen (pelare 1) syftar till att säkerställa att risker som härrör från affärsverksamhet täcks av tillräckliga kapitalbasbelopp. Enligt artikel 97 i tillsynsförordningen ska vissa företag använda en alternativ metod baserad på fasta omkostnader för att beräkna den totala riskexponeringen. I artikel 34 b i förordningen om kapitalbaskrav för företag baserade på fasta omkostnader fastställs en beräkningsmetod och en förteckning över poster som ska ingå i beräkningarna (se bilaga 1).

FI har gjort en enkätundersökning⁴ av 35 värdepappersbolag med begränsad auktorisation⁵ att tillhandahålla värdepapperstjänster. FI har granskat om, och i så fall hur, dessa bolag har använt metoden vid beräkning av sina kapitalkrav, hur dessa krav rapporterats till FI i den periodiska rapporteringen samt granskat bolagens interna styrning och kontroll i samband med denna rapportering. Vid undersökningstillfället fanns det 94 värdepappersbolag med begränsad auktorisation, motsvarande närmare 90 procent av samtliga värdepappersbolag.

Syftet med undersökningen har varit att göra en kvalitetskontroll av bolagens användning av denna metod samt att granska hur fasta omkostnader och riskvägda exponeringsbelopp redovisats i den periodiska inrapporteringen till FI. FI har särskilt granskat hur de värdepappersbolag som använder sig av anknutna ombud i sin verksamhet använder metoden, för att undersöka om de insett att en verksamhet som bedrivs av anknutna ombud utsätter bolagen för risker på samma sätt som den verksamhet de själva bedriver. Vidare granskades bolagens självskattning av intern styrning och kontroll genom kontroll av processer, interna rapporteringsvägar, kvalitetssäkringsrutiner och dualitet vid rapporteringen.

---

4 Diarienummer 17-7468.

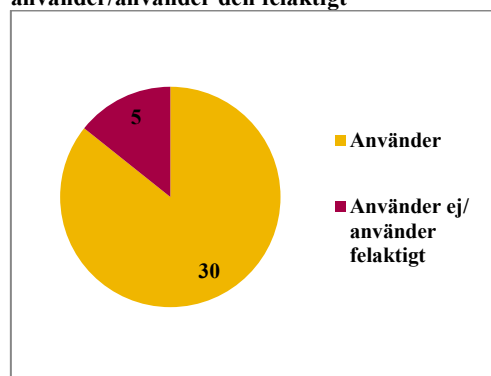
5 Värdepappersföretag enligt artiklarna 95 och 97 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.

Bolagen använder metoden olika

Undersökningen visar att majoriteteten av bolagen använder den granskade metoden, men att de gör olika tolkningar av hur den ska användas. En tredjedel av de inskickade rapporterna till FI innehåller felaktigheter, samtidigt som nästan samtliga bolag uppger att intern styrning och kontroll finns vid inrapporteringen. Bristerna i bolagens rapportering är inte så allvarliga att FI anser att det finns skäl att ingripa mot enskilda bolag eftersom det funnits vissa oklarheter kring hur regelverket ska tolkas. Dessa oklarheter avser FI nu alltså att undanröja.

SÅ TILLÄMPAR BOLAGEN METODEN

Figur 1: Antal värdepappersbolag som använder metoden alternativt inte använder/ansänder den felaktigt

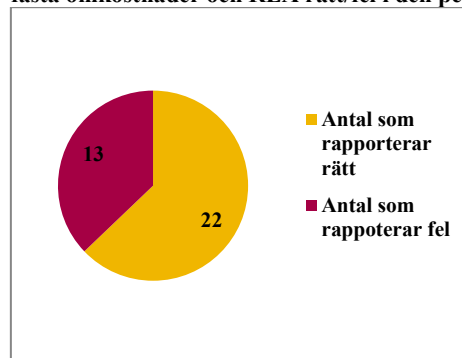

Undersökningen visar att fem av de undersökta bolagen inte tillämpar metoden eller använder den på ett felaktigt sätt (se bilaga 2 för vanligt förekommande fel). Tre av dessa bolag använder sig av anknutna ombud i sin verksamhet. Gemensamt för de tre var att de inte lagt till 35 procent av arvoden och provisioner för dessa ombud enligt punkt 4 i metoden.

FI har speciellt granskat hur de bolag som använder anknutna ombud i sin verksamhet tillämpar metoden. För att uppnå en rimlig kapitaltäckning av de risker som denna verksamhet medför, ska de enligt metoden inkludera kostnader för arvoden och provisioner som avser anknutna ombud för att återspegla dessa risker.

PERIODISK RAPPORTERING AV KAPITALKRAV BASERAT PÅ FASTA OMKOSTNADER OCH RISKVÄGT EXPONERINGSBELOPP (REA)

Figur 2. Antal värdepappersbolag som rapporterar kapitalkrav baserat på fasta omkostnader och REA rätt/fel i den periodiska rapporteringen

I EU-kommissionens tekniska standarder⁶ finns instruktioner om vad som ska fyllas i i den periodiska blanketten F841 Kapitalbaskrav m.m.

Undersökningen visar att 13 bolag rapporterar uppgifter om riskvägt exponeringsbelopp (REA) och fasta omkostnader felaktigt i den periodiska inrapporteringen, eller att uppgifterna saknas (se bilaga 2 för vanligt förekommande fel).

Bristande kvalitet i rapporteringen kan ge en felaktig bild av bolaget och därmed hindra en effektiv tillsyn. Det kan också vara till nackdel för bolaget då FI kan komma att dra felaktiga slutsatser, ställa ytterligare frågor om rapporteringen och vidta obefogade granskningsåtgärder som annars kunnat undvikas.

INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Krav på intern styrning och kontroll i samband med rapportering till FI finns framför allt i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (LV) och Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2017:2) om värdepappersrörelse (värdepappersföreskrifterna).

I FI:s enkät har bolagen fått göra en självskattning av hur deras interna styrning och kontroll fungerar när de rapporterar in kapitalbaskravblanketten. Nästan samtliga har uppgivit att de har en god intern styrning och kontroll. Samtidigt har FI funnit brister i 13 rapporter (se föregående avsnitt). Detta tyder på att det finns brister i den interna styrningen och kontrollen. Orsaken kan sökas i en otillräcklig dualitet vid inrapporteringen och att tillräckliga kunskaper saknas hos såväl de personer som operativt utför rapporteringen som de funktioner som ska säkerställa en god intern styrning och kontroll.

⁶ Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 680/2014 av den 16 april 2014 om tekniska standarder för genomförande av instituts tillsynsrapportering enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 och Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2017/2114 av den 9 november 2017 om ändring av förordning (EU) nr 680/2014 vad gäller mallar och instruktioner.

FI bedömer att kravet på en god intern styrning och kontroll av rapporteringen innefattar att ett värdepappersbolag kan visa hur rapporteringsprocessen är utformad och att den följs. Till exempel bör det finnas en dualitet i kontrollerna. De kontroller som genomförs bör också dokumenteras. Dualitet innebär att olika personer upprättar respektive kontrollerar att uppgifterna i rapporteringen är korrekta. Dualitet är inte ett uttryckligt krav enligt regelverken, men är ett gott exempel på vad som kan ingå i lämpliga rapporteringsrutiner inom systemet för internkontroll. Vidare bör den interna styrningen och kontrollen vara konstruerad så att brister upptäcks och åtgärdas snarast möjligt.

FI vill uppmärksamma bolagen på att såväl den operativa verksamheten som olika kontrollfunktioner bör utföra relevanta kontroller i samband med rapporteringen av kapitalkrav. En viktig aspekt i detta sammanhang är också att alla de personer som arbetar med rapporteringen har relevant kunskap för att kunna utföra detta arbete. Vidare bör bolagen säkerställa att arbetet är organiserat så att dualitet finns på plats, genom att se till att personer som utför granskande arbete i rapporteringen inte deltar i den verksamhet som de själva också ska kontrollera. Detta för att säkerställa att de uppgifter som rapporteras till FI är korrekta och att myndigheten därmed kan säkerställa att bolagen uppfyller de gällande kapitalkraven.

Så ska metoden användas

FI vill med denna rapport klargöra för bolagen hur de ska tolka och använda beräkningsmetoden för fasta omkostnader. Det är viktigt att bolagen tillämpar metoden på ett enhetligt och korrekt sätt så att FI kan kontrollera att de uppfyller gällande kapitalkrav. För värdepappersbolag som använder anknutna ombud i sin verksamhet ska kostnaderna för arvoden och provisioner för dessa ombud inkluderas i minimikapitalkravet i pelare 1 för att återspegla risken. De bolag som använder sig av anknutna ombud men som inte tillämpar arvoden och provisioner, ska göra avsättningar i pelare 2⁷ för att återspegla risken.

DEFINITIONER

Det finnes ett flertal definitioner i den granskade metoden som vi sett att bolagen haft problem med att tolka. Nedan klargör FI hur de definitioner som varit föremål för flest frågor ska tolkas.

Arvoden:

Arvoden kan vara såväl fasta som rörliga. En provision kan också vara ett arvode.

Helt diskretionära personalbonusar, diskretionära andelar i vinster och övriga diskretionära rörliga ersättningar:

En kostnad som inte bestäms utifrån några på förhand uppsatta kvalitativa eller kvantitativa kriterier, utan som bedöms enbart på basis av en bedömning som bolaget gör. Till exempel en bonus till en eller flera i personalen som *kan* betalas ut av bolaget utan att några förpliktelser/avtal finns som tvingar bolaget att betala ut bonusen efter att personalen uppnått ett villkor. Exempelvis att en viss försäljning har uppnåtts av de anställda.

Delad provision och obetalda arvoden som direkt sammanhänger med provisions- och arvodesfordringar, som ingår i totala intäkter, och i de fall betalningen av provisionen och de obetalda arvodena villkoras av det faktiska mottagandet av provisionen och arvodes fordran:

---

⁷ Pelare 2 kompletterar de i tillsynsförordningen detaljreglerade kapitalkravsberäkningarna som ofta benämns pelare 1. Pelare 2 är samlingsnamnet för de regler som styr företagens interna kapitalutvärdering och FI:s översyns- och utvärderingsprocess, i vilken FI:s samlade kapitalbedömning utgör en viktig del.

Denna post innebär i korthet att värdepappersbolaget har en överenskommelse om att dela provision och arvode med en annan part, men att utbetalningen av provisionen och arvodet är villkorat av att värdepappersbolaget ska få betalning från en tredje part.

Om ett avdrag görs enligt ovan och det berör arvode och provision till ett anknutet ombud, ska 35 procent av provisionen och arvodet som kommer att betalas ut till det anknutna ombudet återföras till beräkningen av fasta omkostnader.

NÄR SKA 35 PROCENT AV ARVODEN FÖR ANKNUTNA OMBUD ÅTERFÖRAS TILL BERÄKNINGEN?

Det gäller för alla arvoden som betalas till anknutna ombud att 35 procent ska återföras till beräkningen av fasta omkostnader. Med det menas även provisioner eller andra rörliga arvoden till anknutna ombud (arvodes- och provisionsmodell avseende anknutna ombud).

VAD GÄLLER FÖR ANDRA MODELLER FÖR ANKNUTNA OMBUD?

Ett värdepappersbolag som använder en annan modell för sina anknutna ombud än den arvodes- och provisionsmodell som anges i den granskade beräkningsmetoden, ska ta höjd för den risk som dessa utgör för bolagets verksamhet genom att sätta av kapital i pelare 2 för denna risk. Det säkerställer att risker som inte täcks av pelare 1 ändå påverkar det totala kapitalbehovet. Det är upp till varje enskilt värdepappersbolag att bedöma hur stora dessa avsättningar ska vara.

De risker som är förenade med att använda anknutna ombud i verksamheten ska kapitaltäckas oavsett hur bolagen väljer att finansiera den verksamhet som de anknutna ombuden utför. Det ska inte finnas någon möjlighet till regelarbiterage genom att använda en annan modell än den som anges i beräkningsmetoden. Därmed ska det inte heller vara möjligt för bolaget att inte sätta av kapital för dessa risker. Riskerna för värdepappersbolaget är desamma oavsett hur ombudsverksamheten finansieras.

Bilaga 1: Beräkning av godtagbart kapital motsvarande minst en fjärdedel av det föregående årets fasta omkostnader

Här citeras artikel 34b i kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/488 av den 4 september 2014 om ändring av delegerad förordning (EU) nr 241/2014 vad gäller kapitalbaskrav för företag baserade på fasta omkostnader⁸.

Beräkning av godtagbart kapital motsvarande minst en fjärdedel av det föregående årets fasta omkostnader i enlighet med artikel 97.1 i förordning (EU) nr 575/2013.

1. I detta kapitel avses med *företag*: ett företag som avses i punkt 2 c i artikel 4.1 i förordning (EU) nr 575/2013 som tillhandahåller de investeringstjänster och utför den investeringsverksamhet som anges i punkterna 2 och 4 i avsnitt A i bilaga I till Europaparlamentets och rådet direktiv 2004/39/EG eller ett värdepappersföretag.

2. Vid tillämpning av artikel 97.1 i förordning (EU) nr 575/2013, ska företag beräkna sina fasta omkostnader för föregående år, utifrån uppgifter som följer av den tillämpliga redovisningsramen, genom att från de totala utgifterna efter vinstutdelning till aktieägare i deras senaste reviderade finansiella rapporter eller, om reviderade finansiella rapporter inte finns att tillgå, i årsbokslut som godkänts av nationella tillsynsmyndigheter dra av följande poster:

- a) Helt diskretionära personalbonusar.
- b) Anställdas, styrelseledamöters och delägares andelar i vinst, i den mån de är helt diskretionära.
- c) Övriga vinstdispositioner och övrig rörlig ersättning, i den mån de är helt diskretionära.
- d) Delad provision och obetalda arvoden som direkt sammanhänger med provisions- och arvodesfordringar, som ingår i totala intäkter, och i de fall betalningen av provisionen och de obetalda arvoden villkoras av det faktiska mottagandet av provisionen och arvodesfordran.
- e) Arvoden, kurtage och andra avgifter som betalas till clearingorganisationer, börser och intermediära mäklare för att utföra, registrera eller avräkna transaktioner.
- f) I tillämpliga fall arvoden till anknutna ombud enligt definitionen i punkt 25 i artikel 4 i direktiv 2004/39/EG.
- g) Ränta som betalats till kunder på uppdragsgivares pengar.
- h) Icke återkommande utgifter från extraordinär verksamhet.

3. Om fasta kostnader har åsamkats av andra tredje parter än ett anknutna ombud på företagets vägnar, och dessa fasta kostnader inte

---

⁸ Granskad beräkningsmetod.

redan ingår i de totala kostnader som avses i punkt 2, ska företagen vidta någon av följande åtgärder:

- a) Om en uppdelning av kostnaderna på dessa tredje parter finns att tillgå, ska företagen fastställa beloppet på de fasta kostnader som dessa tredje parter har åsamkat på deras vägnar och lägga till det beloppet till siffran som följer av punkt 2.
  - b) Om den uppdelning som avses i punkt a inte finns att tillgå, ska företagen fastställa det kostnadsbelopp som de tredje parterna åsamkat på deras vägnar enligt företagets affärsplaner och lägga till det beloppet till siffran som följer av punkt 2.
4. Om företaget använder sig av anknutna ombud, ska det lägga till ett belopp motsvarande 35 % av alla arvoden som avser anknutna ombud till siffran som följer av punkt 2.
  5. Om företagets senaste reviderade finansiella rapporter inte avspeglar en tolv månadersperiod ska företaget dividera resultatet av beräkningen i punkterna 2–4 med antalet månader som återspeglas i de finansiella rapporterna och därefter multipliceras resultatet med 12, för att få fram ett motsvarande årligt belopp.

Bilaga 2: Vanligt förekommande fel i den periodiska inrapporteringen

VANLIGT FÖREKOMMANDE FEL VID TILLÄMPNING AV BERÄKNINGSMETODEN BASERAD PÅ FASTA OMKOSTNADER:

- Värdepappersbolaget använder en tidigare och inte den nu gällande metoden.
- Värdepappersbolaget har gjort sin egen, felaktiga, tolkning av hur metoden ska användas och bedömer självt vilka kostnader som är fasta omkostnader.
- Ett värdepappersbolag som använder sig av anknutna ombud lägger inte till 35 procent av de arvoden som avser dessa.
- Pelare 2-avsättningar görs inom pelare 1.

VANLIGT FÖREKOMMANDE FEL VID PERIODISK INRAPPORTERING AV KAPITALKRAV BASERAT PÅ FASTA OMKOSTNADER OCH RISKVÄGT EXPONERINGSBELOPP (REA):

- Operativa risker rapporteras i mall C02.
- Ytterligare riskexponeringsbelopp på grund av fasta kostnader i mall C02 rad 630 är inte ifyllt/fel ifyllt.
- Fasta omkostnader är inte ifyllt/fel ifyllt i mall C04 rad 840.
- Fasta omkostnader i enkätsvar överensstämmer inte med det som rapporterats i mall C04 rad 840.
- Riskvägt exponeringsbelopp (REA) i enkätsvar överensstämmer inte med REA som rapporterats i mall C02 rad 010.
- Pelare 2-avsättningar görs inom pelare 1.

Finansinspektionen
Box 7821, 103 97 Stockholm
Besöksadress Brunnsgatan 3
Telefon +46 8 408 980 00
Fax +48 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se

www.fi.se